

 Räddningstjänsten Väst		PM1 Lokalers personkapacitet	
Upprättad:2018-09-01 Agnes Franzén Broholm	Reviderad:	Internt nr:	Giltigt t.o.m: Tillsvidare
Beslutad:2019-03-05 Patrik Josefsson		Version: 1.0	Målgrupp: Internt och externt

Lokalers personkapacitet

Detta PM syftar till att ge en sammanställning och tolkning av lagstiftning och övriga regelverk. Dokumentet presenterar räddningstjänstens generella syn inom angivet område. Lagstiftning är alltid styrande och åsidosätts inte av detta dokument.

Bakgrund och syfte

Räddningstjänsten får ofta förfrågningar angående hur många personer det är tillåtet att vara i en lokal. Detta PM är därför framtaget i syfte att ge en vägledning om ansvarsfördelning samt beskriva på vilka sätt personkapaciteten i en lokal kan fastställas.

Sammanfattning

Tabell 1 nedan är en förenklad sammanfattning av antal utrymningsvägar relativt personantal.

Tabell 1. Antal utrymningsvägar relativt personantal.

Antal personer	Antal utrymningsvägar
≤ 30	1 (med dörr direkt till säker plats från mindre lokal)
≤ 50	1 (med dörr direkt till säker plats från vk1 (kontor))
>50	2
>600	3
>1000	4

Ansvar

Vid uppförande eller ändring av en byggnad är det byggherren som är ansvarig för att lokalens utförande anpassas efter hur många personer som lokalen är avsedd för. Det är hyresgästen eller verksamhetsutövaren som är ansvarig för att inte fler gäster tas in i lokalen än vad den är beräknad eller avsedd för.

Vid verksamhetsförändring och väsentlig ändring av en lokals brandskydd krävs en bygganmälan. Har en lokals möblering ändrats väsentligt sedan tidigare personkapacitetsbestämning bör innehavaren anlita en brandsakkunnig för att utföra en ny sådan.

Befintliga lokaler

I befintliga lokaler kan personkapaciteten bekräftas genom:

- En tidigare upprättad brandskyddsdokumentation
- En tidigare, av byggnadsnämnden godkänd bygglovshandling (En sådan handling förutsätter att lokalen inte är ombyggd/ändrad)
- En ny personkapacitetsbedömning enligt nedan

Bedömningsmetoder

För lokaler som är avsedda för 150 personer eller färre, eller om lokalens utformning är okomplicerad med enkla utrymningsvägar till det fria, kan personkapacitetsbedömningen göras med en så kallad schablonmetod. Denna metod innebär att lokalens personkapacitet bedöms utifrån följande parametrar:

- Lokalyta
- Antal utrymningsvägar
- Utrymningsvägars fria bredd
- Fönster som utrymningsväg

Den av ovanstående parametrar som ger det lägsta personantalet blir dimensionerande för lokalen.

Lokalyta

Lokalens personkapacitet, med hänsyn till lokalytan, ska primärt bestämmas utifrån lokalens möblering. I t ex en hörsal med fast möblering är det antal sittplatser och ytan på scenen som bestämmer personkapaciteten. I de flesta lokaler finns det en huvudtanke för hur lokalen skall möbleras. Denna möbleringsplan bör dokumenteras för att tillsynsför rättaren skall kunna göra en adekvat bedömning. Finns det flera möbleringsalternativ skall personkapaciteten bestämmas för respektive möbleringsalternativ.

När det inte finns en möbleringsplan kan ytans personkapacitet bestämmas utifrån verksamheten för respektive delyta. I avsnitt 5:333 i BBR anges de värden som presenteras i Tabell 2 nedan. Nettoarean är den del som begränsas av innerväggar. Denna beräknas inte med avdrag för ytor som upptas av inredning. För restaurang kan dock avdrag göras för dessa ytor.

Tabell 2. Persontäthet.

Verksamhet	Persontäthet, personer/m ² nettoarea
Samlingslokal för endast sittande men utan fast monterade stolar	1,7
Samlingslokal för stående och sittande	2,5
Samlingslokal med fast monterade sittplatser	Antalet sittplatser
Restaurang	Antalet sittplatser eller 1,0
Pub, bar	3,0

Antal utrymningsvägar

Samlingslokaler bör enligt BBR 5:352 ha minst tre utrymningsvägar om personantalet överstiger 600 och 4 utrymningsvägar om personantalet överstiger 1000. En lokal som endast har en utrymningsväg får aldrig rymma fler än 50 personer för Vk 1, övriga verksamhetsklasser max 30 personer.

Dörrar för utrymning från samlingslokal bör utformas med beslag enligt SS-EN 179. För lokaler som är avsedda för 1000 personer eller fler bör dörrarna vara försedda med beslag enligt SS-EN 1125.

Utrymningsvägars fria bredd

Utrymningsvägar som betjänar fler än 150 personer bör ha en fri bredd på minst 1,2 meter. Den totala fria bredden av samtliga utrymningsvägar bör vara minst 1,0 meter per 150 personer. Om den bredaste utrymningsvägen blockeras bör de övriga tillsammans vara 1,0 meter per 300 personer. Dörrblad får inkräkta maximalt 50 mm på det fria måttet. Gångar i en samlingslokal med sittplatser på båda sidorna ska minst vara 1,00 meter breda.

Fönster som utrymningsväg

Ett fönster kan godtas som utrymningsväg från lokaler i markplan med högst 30 personer. Två eller fler fönster kan godtas som utrymningsväg från lokal med högst 50 personer. För att ett fönster skall kunna godtas som utrymningsväg måste öppningens fria bredd vara minst 0,5 meter och fri höjd måste vara 0,6 meter, summan av bredd och höjd skall vara minst 1,5 meter. Den inre bröstningshöjden får högst vara 1,2 meter och avståndet mellan fönstrets underkant och marken får högst vara 2,0 meter. Då bröstningen är högre än 1,2 meter skall väggfast stege alternativt väggfast stege med handledare anordnas. Mer än 30 personer bör inte tillåtas om bröstningen är högre än 1,2 meter. I bostadslägenheter och kontorslägenheter som har tillgång till utrymningsväg via ett trapphus samt via fönster och räddningstjänstens stege får maximalt 15 personer vistas.

Då en lokal avses rymma fler än 150 personer betraktas denna som samlingslokal, enligt BBR, och skall uppfylla de krav som ställs på sådan lokal vad gäller dörrbredder, antal utrymningsvägar, utrymningslarm, nödbelysning och gångar mellan sittplatser. Om lokalen till sin utformning är okomplicerad kan ovan beskriven schablonmetod användas för personkapacitetsbedömningen. I annat fall bör den utföras av brandsakkunnig och kvalitetssäkras. Kvalitetssäkring innebär att det skall finnas ett system som säkerställer att problemställningar genomarbetas och att personkapacitetsbedömningen är rätt genomförd.

Exempel på schablonbedömning

Tabell 3. Exempel på schablonbedömning.

Lokaltyp	Samlingslokal för stående och sittande
Nettoarea	250 m ²
Dimensionerande persontäthet	2,5 personer/m ²
Tillåtet antal personer med hänsyn till nettoarea	2,5x250=625 personer
Fri bredd utgång 1	1,5 m
Fri bredd utgång 2	1,2 m
Fri bredd utgång 3	1,2 m
Total fri bredd	3,9 m → 3,9x150=585 personer
Om den bredaste utrymningsvägen blockeras bör de övriga tillsammans vara 1,0 meter per 300 personer	2,4*300=720 personer
Max 540 personer får vistas i lokalen samtidigt	
Kommentar:	

Tillfälliga avsteg

För lokalens ägare, hyresgäst eller annan verksamhetsutövare kan under vissa omständigheter ett förändrat behov uppstå av att tillfälligt ta in fler personer eller utöva annan verksamhet i lokalen än vad den är avsedd för. I sådant undantagsfall skall en eller flera säkerhetshöjande åtgärder, som kompenserar för den risk som förändringen eller omständigheterna medför, vidtas. Åtgärdsplanen tas fram av verksamhetsutövaren och godkänns av räddningstjänsten. Regler för sådana säkerhetshöjande åtgärder som situationen kräver skall finnas beskrivna i lokalens underlag för det systematiska brandskyddsarbete som skall bedrivas av ägaren eller verksamhetsutövaren.

Dokumentation

Vid ny- eller ombyggnation av en lokal skall byggherren låta upprätta en brandskyddsdocumentation i vilken bland annat lokalens personkapacitet skall finnas redovisad. I befintliga lokaler skall personkapaciteten dessutom finnas dokumenterad i underlaget för det systematiska brandskyddsarbete som skall bedrivas av ägaren eller verksamhetsutövaren.

Skyltning

Personkapaciteten för lokaler avsedda för fler än 150 personer skall finnas tydligt skyltad vid huvudingången till lokalen.

Utrymningslarm

Lokaler i verksamhetsklasserna 2B och 2C ska vara försedda med utrymningslarm, i vk 2B bör utrymningslarmet aktiveras med automatiskt brandlarm. Utrymningslarm i lokaler i vk 2B kan utföras med enbart manuell aktivering i verksamheter med i övrigt låg risk.

Utrymningslarm bör utgöras av talat meddelande, men enklare larm som till exempel ringklocka eller siren kan användas i lokaler i vk 2B med högst 300 personer eller som innehåller biografsalong, teater, hörsal eller liknande.

Belysning och utrymningsskyltar

Samlingslokaler och utrymningsvägar från dessa ska vara försedda med både allmän- och nödbelysning. Trappsteg i samlingslokaler ska vara försedda med nödbelysning.

Utrymningskyltar ska vara genomlysta eller belysta och försedda med nödbelysning.